

ชื่อวิทยานิพนธ์ สภาพการผลิตและความต้องการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข15ของสมาชิกแปลงขยายพันธุ์
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครราชสีมา ในอำเภอเสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นางศิริพร คงเจริญเชตร์ ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพสังคม เศรษฐกิจของสมาชิกผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์
2) สภาพการผลิตของสมาชิกผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ 3) ความต้องการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข 15 ของ
สมาชิกผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของสมาชิกผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์ ประชากรได้แก่สมาชิกผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว กข 15 ของศูนย์
เมล็ดพันธุ์ข้าวนครราชสีมา ที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนเกษตรกรแปลงขยายพันธุ์ ฤดูฝน ปี 2548 ทั้งหมด 100 ราย
วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นหญิง อายุเฉลี่ย 48.20 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ศึกษา
ตอนต้น สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.77 คน ประสบการณ์ทำแปลงขยายพันธุ์ เฉลี่ย 3.87 ปี ช่องทางรับรู้ข่าวสารจาก
เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 34.44 ไร่ พื้นที่จัดทำแปลงขยายพันธุ์เฉลี่ย 12.15 ไร่ แรงงานในครัวเรือน
เฉลี่ย 3.10 คน รายได้เฉลี่ยต่อปี 93,007.00 บาท รายได้จากแปลงขยายพันธุ์ เฉลี่ย 41,902.74 บาทต่อปี ส่วนมากไม่ม
การกู้ยืมเงิน ในเรื่องสภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ สมาชิกใช้เมล็ดพันธุ์ของศูนย์ฯ ไม่ใช้สารเคมีก่อนปลูก ส่วนมากปลูกโดย
วิธีหว่านข้าวแห้ง การใช้ปุ๋ยจะมีทั้งปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและปุ๋ยเคมี แหล่งน้ำส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝน และจะเก็บเกี่ยวในช่วง
ปลายเดือนพฤศจิกายน ส่วนใหญ่ใช้รถเกี่ยววนวด ผลผลิตที่ได้จากแปลงขยายพันธุ์ทั้งหมดเฉลี่ย 3,935.55 กิโลกรัม
ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 326.81 กิโลกรัม ราคาที่จำหน่ายให้ศูนย์ฯเฉลี่ย 10.48 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นจำนวนเงินที่ได้เฉลี่ย
41,263.31 บาท

สำหรับความต้องการของเกษตรกร ส่วนใหญ่เกษตรกรมีความต้องการใกล้เคียงกัน คือ การลดความขึ้น
เมล็ดพันธุ์ ความรู้ด้านคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การจัดทัศนศึกษาดูงาน การถ่ายทอดแบบประชุมกลุ่มย่อย การจัดวันรณรงค์
การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการผลิต ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี และการประสานงานงานกับแหล่งสินเชื่อ

สำหรับปัญหาของเกษตรกร ส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาใกล้เคียงกัน คือ ฝนแล้งจะไม่มีน้ำปักดำ การ
ตัดถอนพันธุ์ปนทำได้ยาก ระยะทางขนส่งจำหน่ายไกลและมีราคาแพง โดยเกษตรกรเสนอแนะให้ศูนย์จัดการรับส่ง
โดยเกษตรกรจะเป็นผู้จ่ายค่าขึ้นลงเมล็ดพันธุ์เอง

คำสำคัญ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าว กข 15 อำเภอเสีดา จังหวัดนครราชสีมา

Thesis title: Situations of Production and Needs in the Extension of RD 15 Rice Seed Production of the Rice Seed Center Members in Sida District, Nakhon Ratchasima Province

Researcher: Mrs.Siriporn Khongcharearnket ; **Degree:** Master of Agricultural (Agricultural extension); **Thesis advisors:** (1) Mr. Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Benjamas Yooprasert, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The objectives of this research were to study : 1) situations of socio – economics characteristic of Rice Seed Center Members. 2) Seed production conditions of contracted seed growers. 3) Need of contracted seed growers toward the extension program on RD 15 seed production 4) Some problems and obtraces of contracted seed growers.

Data collected by interviewing the target population who were the members of RD15 rice seed production contract farmers under the Nakhon Ratchasima seed production project. There were 100 farmer in the list of rice seed production contract farmers in rainy season of the year 2005. Data processing used the computer program and statistic parameter used percentage, the lowest point, the highest point, frequencies, and standard deviation.

The results of the study it was found that most seed growers were female, had an average 48.2 years old, finished primary education. There were member on family 4.77 person average, had 3.87 years for plant experience and the information on government source. Most of farmers had ownership of agricultural land average 33.4 rai, the area for plant 12.5 rai average, the average of family labor was 3.10 persons. The average net income per year was 93,007 bath, an average income from seed production was 41,902.74 bath.

The condition of seed production a most of seed-grower use varity rice seed from Rice Seed Center. The practice on seed production : the topic that most seed-grower had rice dry sower, use farm manure, compost and chemical fertilizer. The most area on rain region, harvest on November and use combine harvester method. The average yield per rai was 326.8 kgs. and the most yield from plant 3,935 kgs. The price of purchasing average 10.48 bath per kg, and value seed average 41,263 bath.

The topics that most growers had a high level of needs for seed drying and seed quality. For the extension method were need field trip, group meeting and campaign. The need for service and support on the seed production were : loan for production, seed cost, chemicals and coordinate loan source.

The topics that most grower had a high level of problems for rain-shortage on plant, the practice to reduce off-type plants, transportation long distance and expensive. The suggestion from growers were : Rice Seed Center bring a car provide and the grower pay for transportation.

Keywords: Rice seed production . Rice seed center . Rice RD 15 . Ampure Seeda , Nakhon Ratchasima province